

STORTINGET

Innst. 419 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 2 (2022–2023)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens årsrapport for 2022

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

1.1.1 RIKSREVISJONENS ROLLE OG OPPGAVER

Riksrevisjonen er Stortingets kontrollorgan og gjennomfører kontroller og undersøkelser av departementene, andre statlige virksomheter og statens interesser i selskaper. Riksrevisjonen er den eneste aktøren som gir Stortinget en samlet og uavhengig revisjon av statlige virksomheter. Kontrollene og undersøkelser tar utgangspunkt i det Stortinget har bestemt, for eksempel lover og vedtak. Det betyr at Riksrevisjonen

- reviderer statlige regnskaper
- kontrollerer om lover, regler og vedtak etterleves
- undersøker økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger
- kontrollerer forvaltningen av statens interesser i selskaper

Gjennom revisjon og kontroll forebygger og avdekker Riksrevisjonen også misligheter og feil og veileder forvaltningen for å forebygge framtidige feil og mangler.

Undersøkelsene er uavhengige og objektive og skal gi Stortinget et faglig grunnlag for å utøve sin kontrollfunksjon overfor regjeringen. Riksrevisjonen velger i all hovedsak selv hva som skal undersøkes. Stortinget i ple-

num kan imidlertid pålegge oss særskilte undersøkelser.

Stortinget har bedt Riksrevisjonen gjennomføre særlige undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger.

Utredning av Riksrevisjonens virksomhet

Stortinget besluttet i 2021 å nedsette et utvalg for å gjennomføre en helhetlig evaluering av Riksrevisjonens virksomhet. Utvalget skal også revidere gjeldende lov og instruks for Riksrevisjonen og eventuelt foreslå regelendringer.

I 2022 har dette arbeidet medført mye kontakt mellom utvalget og Riksrevisjonen. Riksrevisjonen har mottatt flere bestillinger fra lovutvalget, og det er gjennomført både eksterne og interne evalueringer av virksomheten vår. Etter planen kommer lovutvalget med sin innstilling høsten 2023.

1.1.2 SLIK JOBBER RIKSREVISJONEN

Riksrevisjonen er pålagt faste, årlige revisjonsoppgaver som finansiell revisjon og obligatorisk selskapskontroll. Målet er alltid å levere aktuell og relevant informasjon til Stortinget.

Revisjonsprosessen

Revisjonsprosessen består av planlegging, gjennomføring, rapportering og oppfølging. I de ulike fasene vurderer Riksrevisjonen, ut fra risiko og vesentlighet, om undersøkelsen skal fortsette.

Basert på funnene i revisjonen og tilbakemeldingen fra departementet vurderes det om saken skal rapporteres til Stortinget. Sluttbehandlingen skjer i riksrevisor-kollegiet. Rapporter som sendes til Stortinget, blir lagt

fram for den ansvarlige statsråden, som får mulighet til å uttale seg. Statsrådets svar legges ved rapporten. Rapportene blir offentlige etter at de er levert til Stortinget.

I løpet av 2022 endret Riksrevisjonen kritikkformene for saker som rapporteres til Stortinget. Kritikken defineres nå som enten *sterkt kritikkverdige*, *kritikkverdige* eller *ikke tilfredsstillende*.

Sterkt kritikkverdige er Riksrevisjonens sterkeste kritikk. Dette kritikknivået brukes ved funn av alvorlige svakheter, feil og mangler. Ofte vil disse kunne få svært store konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.

Kritikkverdige brukes ved funn av betydelige svakheter, feil og mangler som ofte vil kunne få moderate til store konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.

Ikke tilfredsstillende brukes ved funn av svakheter, feil og mangler som i mindre grad får direkte konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.

Riksrevisjonen har som mål å publisere undersøkelser på nynorsk i tråd med intensjonene i språklova.

Riksrevisorer	Rolle	Varamedlemmer
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen	Leder	Svein Roald Hansen
Tom-Christer Nilsen	Nestleder	Beate Heieren Hundhammer
Helga Pedersen	Medlem	Heidi Grande Røys
Anne Tingelstad Wøien	Medlem	Tor Peder Lohne
Arve Lønnum	Medlem	Torstein Dahle

Revisjonsråden bistår riksrevisoren i den daglige ledelsen av virksomheten og er sekretær for riksrevisorkollegiet. Jens Arild Gunvaldsen har vært revisjonsråd i Riksrevisjonen siden 2016.

1.1.3.2 Organisering, medarbeidere og regional tilstedeværelse

Riksrevisjonen er organisert i sju avdelinger: tre regnskapsrevisjonsavdelinger, to forvaltningsrevisjonsavdelinger, én administrasjonsavdeling og én støtte- og utviklingsavdeling. Hver avdeling ledes av en ekspedisjonssjef. I tillegg har Riksrevisjonen en stab for styring og kommunikasjon, en juridisk stab (operativ fra 2023) og en internasjonal seksjon.

Ved utgangen av 2022 hadde Riksrevisjonen 443 fast ansatte.

Hovedkontoret ligger i Oslo, og det er regionkontorer i Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Hamar.

Ved utgangen av 2022 hadde 66 medarbeidere kontor plass utenfor Oslo. Hvert regionkontor hadde mellom 6 og 16 medarbeidere.

Når Stortinget har mottatt en rapport, behandles den i kontroll- og konstitusjonskomiteen og deretter i Stortinget. Riksrevisjonen følger opp rapporten, normalt innen to til tre år, for å informere Stortinget om hva som er gjort etter at undersøkelsen ble rapportert.

1.1.3 RIKSREVISJONENS ORGANISASJON

1.1.3.1 Riksrevisorkollegiet og revisjonsråd

Riksrevisjonen ledes av et kollegium (styre) med fem riksrevisorer. Etter hvert stortingsvalg velges medlemmene av riksrevisorkollegiet for en periode på fire år, med tiltredelse ved påfølgende årsskifte. Stortinget peker samtidig ut riksrevisorkollegiets leder og nestleder.

Riksrevisorkollegiets leder er også Riksrevisjonens daglige leder.

I desember 2021 valgte Stortinget nytt riksrevisorkollegium for perioden 2022–2025. Karl Eirik Schjøtt-Pedersen leder det nye riksrevisorkollegiet.

Tabell 1: Riksrevisorkollegiet 2022–2025

1.2 Aktiviteter og resultater i 2022

1.2.1 RESULTATER INNENFOR DE STRATEGISKE MÅLENE

Riksrevisjonens strategiske plandokument gjelder for perioden 2018–2024. Visjonen er å levere revisjon til nytte for morgendagens samfunn, og det jobbes mot tre hovedmål. Riksrevisjonen skal

- være samfunnets fremste leverandør av aktuell og relevant offentlig revisjon
- gjennomføre revisjon og kontroll av høy kvalitet
- være en effektiv organisasjon

1.2.1.1 Mål 1: Riksrevisjonen skal være samfunnets fremste leverandør av aktuell og relevant offentlig revisjon

Bidrag til Stortingets kontroll med forvaltningen

Stortinget gir gjennom behandlingen av Dokument 2 uttrykk for at Riksrevisjonen leverer viktige bidrag til kontrollen med regjeringen og forvaltningen gjennom både finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon, etterlevelsesrevisjon og selskapskontroll.

I en ekstern evaluering av Riksrevisjonen som er gjennomført av Agenda Kaupang, går det fram at tre av fire stortingsrepresentanter opplever informasjonen fra

Riksrevisjonens dokumenter som nyttige. Representantene bruker informasjonen på ulike måter, blant annet som grunnlag for innlegg i stortingsdebatter (79 pst.), til deltakelse i det offentlige ordskiftet (79 pst.) og i forbindelse med politikktutforming (66 pst.). En gjennomgang vi foretok i 2021, viste at Stortinget til sammen hadde 142 henvisninger til undersøkelser fra Riksrevisjonen dette året. Dette kom i tillegg til den ordinære behandlingen av dokumentene våre.

Selv om Stortinget vurderer Riksrevisjonen som nyttig og uavhengig, peker representantene på at det er potensial for å innrette kontrollvirksomheten noe bredere enn i dag. Det dreier seg om hvilke problemstillinger som blir belyst, og hvorvidt Riksrevisjonen dekker Stortingets behov for informasjon på en slik måte at de kan følge utviklingen av kritiske forhold over tid. Blant annet sier en del representanter at Riksrevisjonen i større grad enn i dag kan undersøke sektorovergripende temaer. Riksrevisjonen har merket seg at evalueringen reiser spørsmål om bredden i Riksrevisjonens kontrollvirksomhet.

Bidrag til forbedring av forvaltningen

Ifølge forvaltningen er Riksrevisjonen grundige og profesjonelle i gjennomføringen av revisjonene, og rapportene er relevante og egnet til å jobbe med forbedringer i virksomhetene. Riksrevisjonens rapporter fører til at det tas skritt i riktig retning på områder som er sentrale for forvaltningen, for eksempel internkontroll og økonomistyring.

Undersøkelser følges normalt opp innen tre år etter behandling i Stortinget. Oppfølgingen av tidligere revisjoner viser at forvaltningen gjennomfører endringer og forbedringer i etterkant av revisjonene. I noen tilfeller avsluttes oppfølgingen selv om det på tidspunktet for oppfølgingen er for tidlig å vurdere om de iverksatte endringene har ført til bedre resultater. Dette skyldes at forvaltningens oppfølging av Stortingets og Riksrevisjonens merknader vurderes som tilfredsstillende.

De årlige brukerundersøkelsene viser at forvaltningen opplever revisjonene og undersøkelsene som relevante og nyttige, og at de bruker dem til konkrete forbedringer. Tilbakemeldingene er gjennomgående gode. Det er små variasjoner fra år til år. Opplevd nytte har ligget stabilt høyt de siste årene. Dette gjelder for både finansiell revisjon og forvaltningsrevisjon.

Samtidig har Riksrevisjonen et forbedringspotensial når det gjelder valg av revisjonstilnærming, mener forvaltningen. De mener at Riksrevisjonen belyser sektorspesifikke problemstillinger bedre enn sektorovergripende. Forvaltningen peker på at forvaltningsrevisjon har potensial for å bidra til bedre ressursutnyttelse. Ifølge Agenda Kaupangs evaluering av Riksrevisjonen belyses det i for liten grad om forvaltningen får mest mulig ut av ressursene som settes inn (produktivitet og

effektivitet). Forvaltningen mener at regnskapsrevisjonen i noe større grad bør belyse mislighetsrisiko, IT-sikkerhet og om midlene brukes som besluttet.

Underveis i revisjonene driver Riksrevisjonen et formidlingsarbeid. Det ser ut til å være godt egnet til å bidra til læring, utvikling og retting av feil og mangler. Riksrevisjonens veiledning oppfattes som nyttig, men det er samtidig rom for å gi mer veiledning.

Også i 2022 har Riksrevisjonen deltatt på flere konferanser og arrangementer der undersøkelsene har blitt presentert. Riksrevisjonen har også styrket dialogen med forvaltningen, blant annet gjennom møter med politisk ledelse i departementene og med sentrale statlige virksomheter og selskaper.

Riksrevisjonen vil framover også gjennomføre møter med ulike organisasjoner, blant annet interesseorganisasjoner og arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner.

Nytte, troverdighet og relevans for allmennheten

Media er den viktigste kanalen for å formidle funnene til innbyggerne. I 2022 hadde Riksrevisjonen om lag 4 200 medieomtaler. I 2021 fikk Riksrevisjonen om lag 4 800 medieomtaler. Resultatene av undersøkelsene blir brukt som premisser for oppslagene. Dette tyder på at de oppleves som aktuelle og relevante bidrag til samfunnsdebatten.

I 2022 fikk disse undersøkelsene flest omtaler i media:

- *Forsvarets informasjonssystemer for kommunikasjon og informasjonsutveksling i operasjoner*
- *Oppfølgingsundersøkelsen av fregattvåpenets operative evne*
- *Riksrevisjonens årlige rapport om revisjon – fra statsbudsjett til statsregnskap 2021*

1.2.1.2 Mål 2: Riksrevisjonen skal gjennomføre revisjon og kontroll av høy kvalitet

Riksrevisjonen vurderer kvaliteten på arbeidet ut fra den faglige kvaliteten på revisjonene og undersøkelsene (produktkvalitet), og kvaliteten på prosessen og kommunikasjonen med de reviderte (prosesskvalitet).

Produktkvalitet i revisjoner og undersøkelser

Riksrevisjonen har gjennomgående høy kvalitet på revisjonene. Det gjelder særlig forvaltnings- og etterlevelsesrevisjon, mens det i finansiell revisjon er et forbedringspotensial. Det viser toppledelsens etterfølgende kvalitetskontroll (TEK), som ble gjennomført høsten 2022.

TEK viser at Riksrevisjonen har utfordringer med den revisjonsfaglige kvalitetssikringen og innretningen av finansiell revisjon. Det er behov for bedre etterlevelse av internasjonale revisjonsstandarder og retningslinjer for finansiell revisjon. I noen tilfeller er det ikke innhen-

tet tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis. Kontrollen har også synliggjort behovet for et nytt revisjonsstøtteverktøy i finansiell revisjon. Dette vil legge til rette for bedre dokumentasjon og sporbarhet. I tillegg har Riksrevisjonen etablert en kvalitetskomité. Komiteen skal avklare fortolkning av revisjonsfaglige spørsmål i finansiell revisjon før den gir sin anbefaling til daglig leder, som avgjør om saken skal behandles av riksrevisorskollegiet.

TEK har avdekket at det i etterlevels- og forvaltningsrevisjon er etablert gode kvalitetssikrings-systemer, og at retningslinjene i stor grad etterleves.

I tillegg til kvalitetskontroller etter at revisjonene er avsluttet, gjennomfører Riksrevisjonen uavhengige kvalitetskontroller av revisjonene før de blir ferdigstilt.

Kvaliteten på prosessen med reviderte virksomheter

Riksrevisjonen skal være profesjonelle, åpne og brukerorienterte i sin kommunikasjon. I brukerundersøkelsene som blir sendt til reviderte virksomheter, spør Riksrevisjonen hvordan de opplevde revisjonsprosessen, inkludert kommunikasjonen. Over flere år har Riksrevisjonen fått gjennomgående gode tilbakemeldinger, og forvaltningen opplever revisjonsprosessen som god.

Agenda Kaupangs evaluering av Riksrevisjonen nyanserer resultatene fra brukerundersøkelsene. Forvaltningen er godt fornøyd med kommunikasjonen underveis i revisjonsløpet for finansiell revisjon, mens det er et forbedringspotensial innen forvaltningsrevisjon. Blant annet går det fram av evalueringen at kommunikasjonen underveis i forvaltningsrevisjonene ikke alltid oppleves som god nok.

I 2022 ble det innført prosedyre for samhandling og koordinering mellom Riksrevisjonen og internrevisjoner i statlige virksomheter og selskaper. Dette vil bidra til at Riksrevisjonen etterlever retningslinjer for revisjon og opptrer enhetlig og profesjonelt overfor forvaltningen.

1.2.1.3 Mål 3: Riksrevisjonen skal være en effektiv organisasjon

Riksrevisjonen skal levere kontroll og revisjon på en effektiv måte. Det krever omstilling og høy prioritering av utviklingsarbeid. Digitalisering og automatisering står sentralt. Gjennomførte tiltak har styrket kvaliteten og effektivisert ressursbruken. I tillegg har mer samordnet styring av revisjonsoppdragene bidratt til bedre prioriteringer. Antall årsverk er redusert med om lag fem pst. de siste fem årene, samtidig som produksjonen er på omtrent samme nivå.

Ved utgangen av 2022 har Riksrevisjonen flere utviklingsprosjekter som skal legge til rette for videre effektivisering, for eksempel gjennom forenkling av arbeidsprosesser og innføring av nye tekniske løsninger.

Det forventes gevinster i form av høyere kvalitet, økonomiske innsparinger samt redusert tids- og ressursbruk. Dette vil frigjøre tid og ressurser til andre prioriterte oppgaver.

I 2022 er et prosjekt som har digitalisert rapportproduksjonen, avsluttet. Sammen med prosjektet Framtidens Dokument 1, som ble avsluttet i 2021, har dette ført til bedre formidling av funn og konklusjoner, både språklig og visuelt. Begge disse prosjektene har forenklet og effektivisert produksjonen av dokumentene.

Ambisjonen er å videreutvikle Dokument 1 med flere økonomiske analyser.

De digitale kommunikasjonsløsningene har bidratt til at produksjonen stort sett har gått som normalt gjennom årene med koronapandemi. Det pågående prosjektet for sømløs kommunikasjon legger til rette for at Riksrevisjonen i større grad kan gjennomføre revisjonsmøter og andre oppgaver digitalt. En forventet gevinst er redusert reisevirksomhet. Dette betyr redusert reisebelastning for medarbeiderne, redusert klimaavtrykk og reduserte reiseutgifter.

Målet er 35 pst. reduksjon i reiseutgifter i 2024 sammenlignet med 2017. Riksrevisjonen hadde i fjor en nedgang i reiseutgifter på 33 pst. sammenlignet med 2017. Dette tilsvarer en gevinst på cirka 6,3 mill. kroner. Dette må også ses i lys av koronasituasjonen.

1.2.2 REVISJONER OG UNDERSØKELSER

1.2.2.1 Finansiell revisjon og kontroll av statsregnskapet

Finansiell revisjon gjennomføres årlig. Dette er avgjørende for å sikre tillit til offentlige regnskaper.

Riksrevisjonen reviderer statsregnskapet og regnskapene til statlige virksomheter, inkludert departementene og Statsministerens kontor. Riksrevisjonen reviderer også regnskapene til Stortinget, Sametinget, andre virksomheter som er regnskapspliktige til staten, samt fire nordiske organisasjoner som holder til i Norge, og FN-sambandet i Norge.

Revisjon av virksomhetenes regnskaper omfatter

- finansiell revisjon av årsregnskapene
- risikobasert kontroll i henhold til det administrative regelverket for økonomistyring i staten

Resultatene rapporteres årlig i form av en revisjonsberetning til hver virksomhet. De viktigste funnene rapporteres i *Riksrevisjonens årlige rapport om revisjon til Stortinget – fra statsbudsjett til statsregnskap* (Dokument 1).

Riksrevisjonen har revidert statsregnskapet og 235 årsregnskaper for departementer, statlige virksomheter og fond for 2021.

Statens regnskaper er i all hovedsak riktige og i samsvar med lover og regler. Mindre feil vi har avdekket hos

de reviderte virksomhetene, har blitt rettet opp gjennom veiledning og dialog før regnskapene ble avsluttet.

Riksrevisjonen gir en modifisert uttalelse i revisjonsberetningen dersom det foreligger vesentlige feil i regnskapet, eller det ikke er mulig å innhente tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis til at revisor kan uttale seg om regnskapet. I 2021 fikk Eksportfinansiering Norge, Norges forskningsråd, Statens vegvesen og Kystverket en modifisert uttalelse som følge av at årsregnskapet inneholdt vesentlige feil og mangler.

Riksrevisjonen hadde i 2020 praktiske utfordringer med å gjennomføre revisjonen av Forsvaret på grunn av pandemien. Dette skyldes de særlige behovene for fysisk tilstedeværelse ved revisjon av gradert informasjon. Som følge av dette kunne Riksrevisjonen ikke bekrefte inngående balanse for beholdninger av varer og driftsmateriell eller andre driftskostnader for 2021.

Riksrevisjonen har avdekket brudd på administrativt regelverk hos seks virksomheter, men bruddene har ingen betydning for konklusjonen om årsregnskapene.

Statsregnskapet er en sammenstilling av alle statlige regnskaper. Kontrollen av statsregnskapet bygger på den finansielle revisjonen av departementene og de underliggende virksomhetene samt revisjonshandlinger rettet mot selve statsregnskapet. Riksrevisjonen mener at statsregnskapet for 2021 i det vesentlige er riktig avlagt og presentert. Det betyr at bevilgningsreglementets prinsipper i all hovedsak er fulgt.

Finansiell revisjon, inkludert kontroll av statsregnskapet, er det området Riksrevisjonen bruker mest ressurser på.

Veiledning og dialog

Riksrevisjonen veileder virksomhetene for å bidra til at regnskapene avlegges uten vesentlige feil og mangler. Revisor gir veiledning gjennom den årlige revisjonsprosessen. Veiledningen skjer i dialog med den reviderte virksomheten og handler både om regnskapet og om internkontrollen i virksomheten.

1.2.2.2 Årlig selskapskontroll

Den enkelte statsråd er pålagt å sende dokumentasjon om selskapenes virksomhet til Riksrevisjonen. Basert på mottatt dokumentasjon kontrollerer Riksrevisjonen om generalforsamlinger og foretaksmøter er avholdt og dokumentert i samsvar med lover, regler og vedtak.

På bakgrunn av risiko- og vesentlighetsvurderinger kan det være aktuelt å foreta ytterligere undersøkelser på utvalgte områder som del av den årlige selskapskontrollen. Dette kan omfatte å undersøke om forvaltningen av statens interesser er i samsvar med lover, regler og vedtak (regelverksetterlevelse) og/eller allment aksepterte prinsipper som er relevante for forvaltningen av statens interesser i selskapene (forsvarlig forvalt-

ning). Riksrevisjonen rapporterer vesentlige avvik til Stortinget. Oppfølging skjer normalt etter to år. Formålet er da å informere Stortinget om hva som er gjort etter at undersøkelsen ble rapportert.

I 2022 kontrollerte Riksrevisjonen statsrådenes myndighetsutøvelse i tolv eierdepartementer. Riksrevisjonen har kontrollert at generalforsamlinger og foretaksmøter er avholdt i samsvar med lover, regler og vedtak i 46 heleide aksjeselskaper, 24 deleide aksjeselskaper, ett ansvarlig selskap med delt ansvar, seks allmennaksjeselskaper (ASA), åtte statsforetak, fire regionale helseforetak, 15 studentsamskipnader og ytterligere seks særlovsselskaper. Mange av selskapene ivaretar samfunnskritiske oppgaver og utgjør en betydelig del av landets verdiskaping.

Kontrollen for regnskapsåret 2021 har ikke påvist større mangler ved eierskapsutøvelsen.

1.2.2.3 Forvaltningsrevisjon

Når Riksrevisjonen velger revisjonstemaer, tas det utgangspunkt i hva det er viktig for Stortinget å få informasjon om. Risiko og vesentlighet avgjør normalt hva Riksrevisjonen undersøker. Relevante spørsmål er om temaet er av stor økonomisk, samfunnsmessig eller prinsipiell betydning, eller om det er risiko for at Stortingets vedtak og forutsetninger ikke blir fulgt opp.

Riksrevisjonen overvåker kontinuerlig sentrale samfunnsområder og bruker informasjon fra ulike eksterne kilder, blant annet forskningsmiljøer, academia, media og egen tipskanal.

Undersøkelsene gjennomføres som forvaltningsrevisjon eller etterlevelsesrevisjon. Som en del av selskapskontrollen gjennomføres det forvaltningsrevisjoner av hvordan statens interesser i selskaper forvaltes.

Riksrevisjonens kollegium fatter endelig beslutning om hvilke undersøkelser som skal gjennomføres.

Det nye riksrevisorkollegiet fastsatte i 2022 et rammeverk for strategiske prioriteringer av revisjonsoppgaver. Formålet med overordnede styringssignaler er å bidra til at sakene som blir fremmet for Stortinget, tar opp de aller viktigste temaene for det norske samfunnet. Følgende temaer skal prioriteres:

- omstillingene i samfunnet for å møte klimautfordringene
- samfunnssikkerhet og beredskap, inkludert ict-sikkerhet
- forbedring av offentlig sektor, inkludert digitalisering
- ivaretagelse av sårbare grupper
- forhold som har særlig betydning for samfunnets ressurstilgang
- forhold som har særlig betydning for samfunnets ressursbruk

De seks temaene er ikke rangert. Alle temaene er vurdert som vesentlige. Riksrevisjonen ser på helheten av porteføljen når oppgaver prioriteres. Det kan derfor være nødvendig å undersøke andre tema på bakgrunn av risiko og vesentlighet.

I 2022 rapporterte Riksrevisjonen elleve forvaltningsrevisjoner (inkludert forvaltningsrevisjon av selskaper) til Stortinget.

Ifølge Stortinget er det viktig at Riksrevisjonen foretar undersøkelser og vurderer vesentlighet og risiko på tvers av departementene. Totalt fem av de rapporterte undersøkelsene involverer flere departementer.

Ved inngangen til 2023 arbeidet Riksrevisjonen med ytterligere 22 forvaltningsrevisjoner (inkludert fem forvaltningsrevisjoner av selskaper). Fire av disse undersøkelsene involverer flere departementer.

1.2.2.4 Etterlevelsesrevisjon

Riksrevisjonen har rapportert seks etterlevelsesrevisjoner i Dokument 1 (2022–2023). To av de rapporterte undersøkelsene omfatter flere departementer.

De overordnede styringssignalene for prioritering av revisjonstemaer skal bidra til at de sakene som blir fremmet for Stortinget, tar opp de aller viktigste temaene for det norske samfunnet. Etterlevelsesrevisjoner handler om å kontrollere at statlige virksomheter bruker pengene slik Stortinget har bestemt, og at de følger lover og regler. Der vil andre forhold veie like tungt som styringssignaler ved valg av revisjonstemaer. De gjennomførte undersøkelsene ble vedtatt og i all hovedsak gjennomført før de strategiske satsingsområdene ble innført.

Ved inngangen til 2023 arbeidet Riksrevisjonen med ytterligere ni undersøkelser som er aktuelle for rapportering i 2023. To av disse omfatter flere departementer.

1.2.3 UTVIKLINGSARBEID

Riksrevisjonen har mange pågående utviklingsprosjekter. Digitalisering og automatisering står sentralt i arbeidet for kvalitetsforbedringer og mer effektive arbeidsprosesser.

I 2017 etablerte Riksrevisjonen et moderniseringsprogram for å sikre systematisk styring av utviklingsarbeidet i strategiperioden.

Moderniseringsprogrammet ble i 2022 erstattet av tydeligere felles porteføljestyring av alle vedtatte utviklingstiltak. Porteføljen er underlagt revisjonsråden, og eierskapet for hvert av tiltakene er delegert til relevante avdelinger. Rammeverket for styring og oppfølging av tiltakene videreføres og bygger på arbeidet i moderniseringsprogrammet.

1.2.3.1 Porteføljen av utviklingstiltak

Porteføljen inneholdt 13 utviklingstiltak ved utgangen av 2022. Tiltakene er kategorisert innenfor de fem satsingsområdene for utviklingsarbeidet: samfunnsoppdraget, organisasjon og ledelse, infrastruktur og teknologi, fagkompetanse og formidling.

Design av dataplattform

Prosjektet handler om utvikling av en framtidig dataplattform med løsning for sikker utveksling og mot-tak, lagring og bearbeiding av data. Det forventes at tiltaket vil bidra til kvalitet i revisjonen og organisasjonen. Det inngår i satsingsområdet infrastruktur og teknologi. Arbeidet vil pågå til 2024.

Håndtering av sikkerhetsgradert informasjon

Riksrevisjonen arbeider med å øke kapasiteten til å behandle sikkerhetsgradert informasjon i henhold til krav i *lov om nasjonal sikkerhet* (sikkerhetsloven) og *forskrift om virksomheters arbeid med forebyggende sikkerhet* (virksomhetssikkerhetsforskriften). Prosjektet inngår i satsingsområdet infrastruktur og teknologi. Det forventes avsluttet i første halvdel av 2023.

Styringsinformasjon

Det pågår et arbeid for å forbedre og systematisere styringsinformasjonen i organisasjonen. Arbeidet inngår i satsingsområdet organisasjon og ledelse, og Riksrevisjonen forventer at det vil bidra til en mer effektiv organisasjon. Det forventes avsluttet i løpet av 2023.

Nytt revisjonsstøtteverktøy for finansiell revisjon

Dette tiltaket ble besluttet i 2022. Det forventes at støtteverktøyet vil bidra til bedre kvalitet og effektivitet i finansielle revisjoner. Det inngår i satsingsområdet infrastruktur og teknologi, og det forventes å pågå ut 2024.

Undersøkelser om produktivitet og effektivitet

Riksrevisjonen skal framover ha særlig oppmerksomhet på forbedring av offentlig sektor. I tillegg til undersøkelsene som allerede leveres, er det potensial for å levere undersøkelser som kan gi Stortinget mer informasjon om produktivitet og effektivitet på ulike områder. Riksrevisjonen kartlegger handlingsrommet for å bidra til flere undersøkelser av produktivitet og effektivitet. Det inngår i satsingsområdet fagkompetanse. Prosjektet forventes å pågå ut 2023.

Andre sentrale tiltak

Porteføljen består også av andre utviklingstiltak rettet mot forbedring av ulike prosesser. Dette gjelder eksempelvis styrking av profilerings- og rekrutteringsarbeidet. I 2022 ble det etablert en praksisordning for statsautorisering av finansielle revisorer.

1.2.4 INTERNASJONALT ENGASJEMENT

Riksrevisjonen har stor bredde i sitt internasjonale arbeid. Dette er nærmere omtalt i punkt 3.4 i årsmeldingen.

1.2.4.1 Utvikling av offentlig revisjon

Utviklingen av offentlig revisjon internasjonalt skjer hovedsakelig gjennom INTOSAI, som er den globale organisasjonen for riksrevisjoner. Den utvikler standarder og et felles internasjonalt rammeverk for offentlig revisjon.

Riksrevisjonen bidrar til INTOSAI på flere måter. Lederen av Riksrevisjonens kollegium er medlem av INTOSAIs styre.

Samarbeid med de nordiske riksrevisjonene er fortsatt en prioritet.

Riksrevisjonen samarbeider også med riksrevisjoner som leder an på områder som dataanalyse, visualisering, bruk og revisjon av maskinlæringsalgoritmer og kunstig intelligens.

1.2.4.2 Faglig støtte til partnerinstitusjoner

Felles internasjonale standarder for revisjon gir et godt utgangspunkt for å bistå andre riksrevisjoner med å bedre forvaltningen av fellesskapets ressurser i det enkelte land. Dette støtter opp om norske utenriks- og utviklingspolitiske målsettinger ved å bidra til utvikling av godt styresett og bekjempelse av korrupsjon. Dessuten faller det inn under FNs bærekraftsmål 16 (fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner).

I våre samarbeid bidrar Riksrevisjonen til utvikling av strategier, metodikk og planer for å styrke institusjonene. Riksrevisjonen gir også støtte på områder som IT-revisjon, ressursforvaltning og miljø.

I 2022 har Riksrevisjonen videreført sitt bilaterale institusjonelle samarbeid med riksrevisjonene i Uganda og Albania. Riksrevisjonen har også fortsatt sin regionale forankring via sitt nære samarbeid med AFROSAI-E, organisasjonen for engelskspråklige riksrevisjoner i det sørlige Afrika. I 2022 har Riksrevisjonen startet et institusjonelt samarbeid med riksrevisjonen i Nord-Makedonia samt inngått en samarbeidsavtale med riksrevisjonen i Namibia.

Riksrevisjonen samarbeider også gjennom INTOSAI Development Initiative (IDI). IDI koordinerer en rekke landspesifikke prosjekter. Via dette har Riksrevisjonen også samarbeid med riksrevisjonene i Sør-Sudan, Gambia og Madagaskar.

For at en riksrevisjon skal få fullt utbytte av revisjonsfaglig kompetanse, må den ha et sterkt mandat og gode interne styringsstrukturer og støttefunksjoner. Blant annet har Riksrevisjonen gitt innspill til utkast til ny riksrevisjonslov i Namibia.

IT-systemer er sentrale i de fleste offentlige virksomheter. Riksrevisjonens IT-revisjonsmiljø bygger kapasitet i andre riksrevisjoner, slik at de blir i stand til å foreta IT-revisjon av virksomhetene de reviderer.

I en del utviklingsland utgjør olje, gass og mineralressurser en viktig inntektskilde. Samtidig kan korrupsjon og misligheter være en trussel mot at disse inntektene kommer landets innbyggere til gode. Riksrevisjonen har prioritert bistand til revisjoner av utvinningsindustrien for å fremme god styring av utvinning av naturressursene. Riksrevisjonen gir for tiden slik revisjonsstøtte i Uganda, Namibia, Albania, Nord-Makedonia og AFROSAI-E. Uganda planlegger å starte utvinning av olje i løpet av de nærmeste årene og vil da bli en av de største oljeprodusentene i Øst-Afrika. Ugandisk forvaltning har stort behov for kompetanse på å håndtere miljøutfordringene knyttet til oljevirkomheten.

1.2.4.3 Øvrig internasjonal virksomhet

Riksrevisjonen har bidratt i revisjonen av EUs Interreg-program. Programmet skal fremme sosial og økonomisk integrasjon over landegrensene gjennom regionalt samarbeid. Engasjementet er nå avsluttet.

Riksrevisjonen har en intensjonsavtale om samarbeid med EFTAs overvåkingsorgan, EFTA Surveillance Authority (ESA). Avtalen ble inngått i 2020. Riksrevisjonen utveksler erfaringer gjennom møter, kompetansetiltak og muligheter for hospitering. I første halvår av 2022 hospiterte en medarbeider fra ESAs konkurranse- og statsstøtteavdeling i Riksrevisjonen.

1.3 Framtidsutsikter

Riksrevisjonen har som visjon å være *til nytte for morgendagens samfunn*. Norge står overfor store utfordringer. Eksempler på dette er klimautfordringene, en aldrende befolkning og reduserte inntekter fra oljevirkomheten – med konsekvenser for offentlige budsjetter. Dette stiller nye og store krav til forvaltningen. Riksrevisjonen skal levere aktuell og relevant revisjon.

Riksrevisjonen vil tydeligere profilere arbeidet innenfor forbedring i offentlig sektor, og vil blant annet vurdere bruk av temarapporter og tverrgående rapporter. Disse områdene vil også stå sentralt på Riksrevisjonens forbedringskonferanse, som skal arrangeres for første gang i november 2023.

Med økte tjenestebehov som følge av en aldrende befolkning vil utgiftene til både helse- og omsorgstjenester øke. Samtidig øker pensjonsutbetalingene. Statens utgifter vil gå opp, og det er forventet at petroleumsinntektene vil bety mindre framover. I tillegg vil en lavere andel av befolkningen være i yrkesaktiv alder. Dette vil forsterke behovet for at offentlig virksomhet utnytter ressursene på en effektiv måte. Riksrevisjonen har iverksatt et arbeid for å se om det er poten-

sial for å levere undersøkelser som kan gi Stortinget mer informasjon om produktivitet og effektivitet i offentlig sektor.

Riksrevisjonen spiller en viktig rolle for forbedring og omstilling av offentlig virksomhet og har ambisjon om å styrke dialogen med forvaltningen for å forstå deres egenart og behov. Målet er å bidra til utvikling av forvaltningen, blant annet ved å legge mer vekt på veiledning.

Samfunnsutviklingen krever mye når det gjelder både kompetanse og måten funn, konklusjoner og anbefalinger formidles på og stiller krav til kompetanse.

I 2022 begynte Riksrevisjonen arbeidet med ny strategisk plan. Arbeidet må tilpasses til lovutvalgets innstilling og Stortingets konklusjoner når dette foreligger. Den nye strategiske planen skal gjelde fra 2024.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kari Henriksen, Lubna Boby Jaffery og Bente Irene Aaland, fra Høyre, lederen Peter Frølich og Svein Harberg, fra Senterpartiet, Sara Hamre Sekkingstad, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Rødt, Seher Aydar, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til Riksrevisjonens årsrapport for 2022. Komiteen mener årsrapporten gir en god oversikt over Riksrevisjonens virksomhet.

Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen i løpet av 2022 endret kritikkformuleringene for saker som rapporteres til Stortinget. Kritikken defineres nå som enten «sterkt kritikkverdig», «kritikkverdig» eller «ikke tilfredsstillende».

Komiteen viser til at Riksrevisjonen i 2022 har revidert statsregnskapet og 235 årsregnskaper for departementer, statlige virksomheter og fond for 2021. Komiteen merker seg at statens regnskaper i all hovedsak er riktige og i samsvar med lover og regler, og at mindre feil Riksrevisjonen har avdekket hos de reviderte virksomhetene, har blitt rettet opp gjennom veiledning og dialog før regnskapene ble avsluttet.

Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen i 2022 kontrollerte statsrådenes myndighetsutøvelse i tolv eierdepartementer, og at kontrollen omfattet hvordan eierinteressene ble ivaretatt i 46 heleide aksjeselskaper og 24 deleide aksjeselskaper, ett ansvarlig selskap med delt ansvar, seks allmennaksjeselskaper, åtte statsforetak, fire regionale helseforetak, 15 studentsamskipnader og ytterligere seks særlovsselskaper. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen i kontrollen for regnskapsåret 2021 ikke har påvist større mangler ved eierskapsutøvelsen.

Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen i 2022 har rapportert 17 undersøkelser til Stortinget. Dette fordeles seg på elleve forvaltningsrevisjoner (inkludert forvaltningen av statens interesser i selskaper) og seks etterlevelserevisjoner. Komiteen merker seg videre at Riksrevisjonen ved inngangen til 2023 arbeider med ytterligere 22 forvaltningsrevisjoner og ni etterlevelserevisjoner.

Komiteen merker seg innsatsen Riksrevisjonen gjør på det internasjonale området.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonens kollegium i 2022 besluttet at Riksrevisjonen skal ha seks strategiske satsingsområder, innenfor henholdsvis:

- omstillingene i samfunnet for å møte klimautfordringene
- samfunnssikkerhet og beredskap, inkludert IT-sikkerhet
- forbedring av offentlig sektor, inkludert digitalisering
- ivaretagelse av sårbare grupper
- forhold som har særlig betydning for samfunnets ressurstilgang
- forhold som har særlig betydning for samfunnets ressursbruk

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, viser til at komiteens flertall i Innst. 457 S (2021–2022) bemerket følgende:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, registrerer at blant Riksrevisjonens 20 rapporterte undersøkelser til Stortinget i 2021 er ingen skrevet på nynorsk. Riksrevisjonen er ikke omfattet av språklova § 13 om veksling mellom bokmål og nynorsk i allment tilgjengelige dokument. Som offentlig organ har likevel Riksrevisjonen et ansvar for å bruke, utvikle og styrke bokmål og nynorsk. Flertallet vil derfor oppfordre Riksrevisjonen til å veksle mellom bokmål og nynorsk i allment tilgjengelige dokument, noe som med dagens utgangspunkt betyr å ta i bruk betydelig mer nynorsk.»

Flertallet viser til at det nå har gått nesten ett år siden komiteen avga sin innstilling, og i denne perioden har Riksrevisjonen levert 22 undersøkelser. I 2022, som årsrapporten gjelder, ble det levert 17 undersøkelser til Stortinget. Ingen er skrevet på nynorsk. Sist Riksrevisjonen leverte en undersøkelse til Stortinget på nynorsk, var 30. september 2020.

Flertallet merker seg at Riksrevisjonen i årsmeldingen skriver følgende:

«Vi har som mål å publisere undersøkelser på nynorsk i tråd med intensjonene i språklova. I 2023 planlegger vi å publisere to undersøkelser på nynorsk.»

Flertallet setter sin fortrøstning til dette.

Komiteen vil takke Riksrevisjonen for godt utført arbeid i god dialog med Stortinget.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til årsrapporten og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 2 (2022–2023) – Riksrevisjonens årsrapport for 2022 – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 23. mai 2023

Peter Frølich

leder og ordfører

